

Nr 1121

Av fru **Hjelm-Wallén** och fru **Gradin**, om en utredning angående barnfilm.

I dag är barnens möjligheter att ta del av kvalitativ god film mycket begränsade. Ett studium av annonser för matinéföreställningar visar undermåligheten. Det är endast en ringa del av utbudet som från början är avsett för en barnpublik. I huvudsak erbjuds barnen gamla utgångna vuxenfilmer, som nedklippts så att handlingen blir mycket svår att följa även för en vuxen person. De filmer som är direkt riktade till en barnpublik hör i allmänhet till en äldre repertoar. Nyproduktionen av svensk barnfilm är endast en eller ett par filmer per år. I stort saknar de kommersiella filmbolagen intresse att vare sig låta framställa eller importera kvalitetsfilm för barn.

Ändå borde filmskapare vara intresserade av en så tacksam publik som barnen. Deras filmupplevelse är mera direkt, eftersom de i mindre grad än vuxna är låsta i förväntningar och fördomar. Detta medför även att barnen är lätta att påverka. Genom dålig barnfilm bibringas barnen en falsk verklighetsuppfattning och idealen blir mycket tvivelaktiga. Den unga filmpubliken är i högre grad än den vuxna utsatt för påverkan och filmbranschens spekulation, dels genom filmernas låga kvalitet, dels genom det begränsade urvalet.

Barnfilmen är inte enbart allmänt attitydskapande på ett tvivelaktigt sätt. Den bildar också ett mönster av förväntningar hos barnen på kommande filmkonsumtion. De undermåliga barnfilmerna lägger således grunden till de svårigheter som kvalitetsfilmen för vuxna har att nå ut till en större publik. Det är naturligt att filmen i dag mest betraktas som underhållning. Den borde dock kunna bli en del av kultursektorn, och samhället borde känna samma ansvar för filmen som för den övriga kulturen. Filmen är än så länge det mest demokratiska kulturutbudet, eftersom det praktiskt kan nås av de allra flesta.

Undersökningar av barnfilmkonsumtionen visar att den är störst hos barn i de lägre socialgrupperna. För många av dessa barn är filmen den enda möjlighet de har till kulturupplevelse. Hänsyn till detta tas naturligtvis inte av de kommersiella intressen, som helt bestämmer över barnfilmutbudet. I stället produceras och visas förflackande underhållning.

Har någon frågat barnen vad de verkligen önskar av barnfilmen? Säkerligen skulle man vid en sådan förfrågan få fram helt nya filmuppslag liksom en önskan om filmer med kortare visningstid. Hos barnen borde det finnas en given publik för kortfilmen, vilken i dag har stora problem att kämpa med, eftersom den inte är kommersiellt intressant. Barnpubliken kanske också har behov av en sakkunnig, som kunde introducera filmen och fungera som diskussionsledare efter visningen. Barn-

filmklubbsverksamhet i anknytning till bildningsorganisationerna eller andra delar av folkrörelserna är kanske en framkomstväg. Barnen själva borde då få medbestämmanderätt över det lokala programvalet.

Diskussionen om kvalitetsfilm har under de senare åren varit omfattande. Filmkunskap har fått sin plats i skolundervisningen. Visning av kvalitetsfilm subventioneras i flera fall med kommunala medel. Den år 1968 tillsatta filmutredningen har att utreda formerna för stöd till filmen. Till helt övervägande del har dock intresset för och diskussionen om kvalitetsfilm rört sig om utbudet för en äldre publik. Barnens speciella behov av kvalitetsfilm borde mera uppmärksammas. Eftersom kvalitativt god barnfilm i dag med få undantag saknas, är det inte så enkelt som att ge ekonomiskt stöd från samhällets sida till sådan film.

Att barnfilmutbudet är ytterst otillfredsställande råder det knappast delade meningar om. Det finns all anledning att göra en kartläggning av barnfilmsverksamheten och att undersöka barnens önskemål beträffande film. Vidare borde förutsättningslöst utredas hur sådan film skall framställas, hur distributionen skall skötas samt i vilka former visningen skall bedrivas.

Med hänvisning till det ovan framförda hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att 1968 års filmutredning ges tilläggsdirektiv eller särskild utredning tillsättes om barnfilmens ställning i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 28 januari 1970

Lena Hjelm-Wallén (s)

Anita Gradin (s)
